

DESENVOLUPAMENT DE LA COMPETÈNCIA COMUNICATIVA MITJANÇANT ACTIVITATS AUTOFORMATIVES

E.Tarrats; J.Rubio

Departament d'Organització d'Empreses

Universitat Politècnica de Catalunya

elisenda.tarrats@upc.edu

RESUM

L'EETAC amb la finalitat de desenvolupar la competència de comunicació i auto aprenentatge en els alumnes de primer curs de la disciplina "Empresa", ha desenvolupat nou unitats auto formatives i auto avaluable dels aspectes bàsics que implica la competència de comunicació:

1. Abans de comunicar
2. De les idees a l'esquema
3. La llegibilitat
4. Els paràgraf i l'estructura
5. El document Pla d'Empresa
6. Com comunicar-se eficaçment?
7. Els principis de comunicació oral
8. Com construir un bon discurs?
9. El Power Point.

Les unitats didàctiques es posen a disposició de l'alumne en la plataforma moodle. Mitjançant aquesta metodologia i a nivell d'objectius, promovem l'auto aprenentatge dirigit i potenciem l'autoavaluació de l'alumne en la competència de comunicació oral i escrita. Totes les unitats tenen un format homogeni que inclou els següents apartats; avaluació diagnòstica dels continguts de l' unitat, explicació dels continguts amb exercicis pràctics resolts i a resoldre per part de l'alumne i avaluació final dels continguts adquirits. Les unitats tenen una amplitud d'entre 10 i 20 pàgines.

Les unitats complimentades han de ser penjades a la plataforma moodle acord al calendari prèviament especificat. De manera complementària, aquesta competència s'avalua al llarg del curs a través de l'elaboració mitjançant grups de 3 a 5 alumnes d'un pla d'empresa.

En relació als resultats obtinguts destaquem que les activitats formatives es consideren adequades com a metodologia d'aprenentatge autònom, permeten adquirir els continguts fonamentals de la comunicació oral i escrita i són percebudes pels alumnes com una alternativa interessant de formació fora de l'aula.

PARAULES CLAU: Activitats auto formatives, Autoavaluació, Competència comunicativa

INTRODUCCIÓ

En l'actualitat els estudis de grau adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) han de garantir un aprenentatge per competències. La universitat Politècnica de Catalunya (UPC) ha apostat, entre les escollides, per la comunicació eficaç oral i escrita (1). Comunicar-se de manera eficaç tant a nivell oral com a nivell escrit és una competència clau que hauria d'adquirir qualsevol professional de qualsevol disciplina per a un treball eficaç en el món empresarial, inclòs aquells estudis de caràcter tecnològic (2). A nivell metodològic la implantació del EEES també requereix una transformació del procés d'Ensenyament-Aprenentatge passant d'un model magistrocèntric a un model paidocèntric, que contribueixi a una participació més activa per part de l'alumnat (3) i on el que faci l'alumne en relació al seu procés d'aprenentatge és de vital importància.

L'assignatura "Empresa" que imparteix l'Escola d'Enginyeria de Telecomunicació i Aeroespacials de Castelldefels (EETAC), és una assignatura troncal de 6 crèdits que s'imparteix al primer curs del Grau en Enginyeria de Sistemes de Comunicació i del Grau en Enginyeria d'Aeronavegació. Entre els continguts a desenvolupar en el curs destaca un bloc de 54 hores dedicat a la comunicació eficaç, de les quals 30 hores corresponen a l'aprenentatge autònom. En aquesta comunicació descrivim una experiència de com desenvolupar la competència comunicativa i d'aprenentatge autònom mitjançant nou unitats didàctiques auto formatives de comunicació. Exposem els pros i contres que hem detectat i compartim els principals resultats obtinguts.

Així mateix i mitjançant aquesta metodologia afavorim l'aprenentatge autònom per part de l'alumnat que a part de ser una altre competència genèrica que preveuen les titulacions, esdevé també clau en els professionals donada l'obsolescència dels coneixements que haurà de sotmetre al professional a una formació continuada.

DESENVOLUPAMENT

Els objectius de l'assignatura en relació a la comunicació són:

- Redactar un article divulgatiu (pla d'empresa) segons els criteris de comunicació donats.
- Presentar oralment un tema segons els criteris de comunicació donats.
- Identificar les fonts documentals adequades a l'objectiu de comunicació.
- Utilitzar els mitjans audiovisuals de manera eficaç.

Per tal d'assolir aquests objectius s'han desenvolupat unes activitats didàctiques de caràcter auto formatiu i auto avaluable que els alumnes realitzen al llarg del semestre. Específicament les unitats didàctiques són:

1. Abans de comunicar
2. De les idees a l'esquema
3. La llegibilitat
4. Els paràgraf i l'estructura
5. El document Pla d'Empresa
6. Com comunicar-se eficaçment?
7. Els principis de comunicació oral
8. Com construir un bon discurs?
9. El Power Point.

Donat que és una assignatura de primer curs la comunicació oral es treballa al primer nivell competencial (4).

El dia de la presentació de l'assignatura, es comunica als alumnes que hauran de presentar en les dates acordades les activitats auto formatives, acord a la següent taula:

Taula 1: calendari per setmanes de la presentació de les unitats didàctiques

Setmana	Entregables	Termini de lliurament
1	Unitat 1 Unitat 2 Test redactor	Setmana 2
2	Unitat 3 Unitat 4	Setmana 3
4	Unitat 5 Unitat 6 Unitat 7	Setmana 5
5	Unitat 8	Setmana 6
6	Unitat 9	Setmana 7
10	Esborrany PE	Setmana 10
12	Lliurar i presentar PE	Setmana 13

Les unitats didàctiques estan allotjades a la plataforma moodle, accessible i executable des de qualsevol ordinador personal, als alumnes matriculats en l'assignatura.

Les unitats didàctiques tenen un format homogeni que inclou els següents apartats: avaluació diagnòstica dels continguts de l'unitat, explicació dels continguts amb exercicis pràctics resolts, autoavaluació final dels continguts adquirits (que correspon al model utilitzat en l'avaluació diagnòstica) i qüestionari feedback per al docent.

Taula 2: Avaluació diagnòstica i final de l'unitat didàctica 1. Abans de comunicar

Preguntes	Si	No
1. Saps què és la pre-escriptura?		
2. Saps perquè és important saber a qui ens dirigim?		
3. Coneixes alguna tècnica per reunir les idees que tens sobre un tema determinat?		
4. Coneixes alguna tècnica per afavorir la producció d'idees noves?		
Resultats* (indica el nº de SI-1punt NO-0punts)		

Taula 3: Feedback per a la professora de l'unitat didàctica 1. Abans de comunicar

<p>Respon les següents preguntes per proporcionar feedback a la professora sobre el teu aprenentatge.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A la meva autoavaluació inicial he obtingut un resultat de: _____ 2. A la meva autoavaluació final he obtingut un resultat de: _____ 3. El més útil que he après en aquesta unitat ha estat: 4. El més difícil d'aquesta unitat ha estat: 5. En aquesta unitat m'hauria agradat aprendre més sobre...
--

Tots els continguts que han adquirit amb les unitats didàctiques, hauran de quedar integrats en el desenvolupament del pla d'empresa que els alumnes treballen en grups de 3 a 5 persones al llarg del semestre. El pla d'empresa s'avalua de manera formativa a través de les diferents entregues que realitzen els alumnes, així com la presentació final del seu pla davant dels altres grups que coevaluaran simultàniament la seva entrega a través de la rúbrica posada per COMComunicar (5). A través d'aquesta metodologia considerem que estímulen la participació de l'estudiant i l'implicació en el seu aprenentatge (6).

RESULTATS

Al llarg del semestre s'han recollit 1429 unitats didàctiques. De la informació recollida i analitzada podríem destacar:

- Les unitats didàctiques contribueixen a l'adquisició de la competència de comunicació.
- En general els alumnes d'ambdues titulacions tenen tendència a desmotivar-se en la presentació de les entregues previstes.
- La majoria de les unitats didàctiques es presenten en les 5 primeres setmanes del curs (d'un total de 13 setmanes que configura el semestre).
- A través del feedback el docent pot analitzar el nivell d'aprenentatge i dificultats de l'alumnat. En aquest sentit les orientacions serveixen per a realitzar noves versions del material.
- Impossibilitat per part dels docents de l'assignatura de donar un feedback personalitzat de l'entrega de cada unitat didàctica. En aquest sentit s'escolleixen de les entregues realitzades, una desena a l'atzar i es revisen i es comenta si hi ha algun error.

Taula 4: Resultats de les unitats didàctiques entregades pels alumnes.

UNITAT	TRAMESES TELECOS (129)	TRAMESES AERONAUTICA (124)	AVALUACIÓ DIAGNÒSTICA		AVALUACIÓ FINAL	
			SI	NO	SI	NO
1.Abans de comunicar	108	117	3	1	4	0
2.De les idees a l'esquema	104	114	1	2	3	0
3.La Llegibilitat	93	107	2	7	8	1
4.Els paràgraf i l'estructura	74	78	2	4	6	0
5.El document Pla d'Empresa	51	60	3	4	7	0
6.Com comunicar-se eficaçment?	81	109	3	3	6	0
7.Els principis de la comunicació oral	66	103	3	4	6	1
8.Com construir un bon discurs	44	58	2	5	7	0
9.El Power Point	29	33	2	4	6	0

Així mateix s'han elaborat 41 plans d'empresa, 18 del Grau de i 23 del Grau. La realització del pla d'empresa que respon a un enfoc eminentment pràctic i considerem que ha contribuït a: a) a una millor assimilació dels continguts desenvolupats a les unitats didàctiques b) afavoreix la transferència del coneixement donat que s'aplica a una situació concreta com és el desenvolupament del pla d'empresa i c) contribueix a favorir una major seguretat en l'alumne donat que la presentació oral sempre suposa un repte per a tots ells.

CONCLUSIONS

És convenient oferir als alumnes nous materials docents que contribueixin als objectius que perseguim i que s'hauran d'anar actualitzant gràcies a les observacions que els mateixos alumnes ens donen.

Així mateix i per una adequada adquisició de la competència de comunicació, considerem fonamental preveure un ventall suficient d'activitats al llarg del semestre. Aquestes activitats han d'oferir l'oportunitat a l'alumnat d'exercitar la competència a nivell conceptual, procedimental i actitudinal que en la nostra experiència consisteix en les unitats didàctiques auto formatives i el pla d'empresa.

En conclusió amb aquest mètode aconseguim que l'alumne adquireixi un nivell de competència en comunicació adequada tant a nivell escrit com a nivell oral.

BIBLIOGRAFÍA

- (1) Marc UPC pel disseny de les titulacions de grau, http://upc.edu/ees/guia_disseny/marc-normatiu
- (2) D.R. Woods et al "The future of engineering education. Developing critical skills. Chem Eng.Education, 34(2), 108-117.
- (3) A.W. Chickering and Z.F. Gamson, "Seven principles for good practice in undergraduate education", AAHE Bulletin 39, pp.3-7, 1987.
- (4) Cuadernos para trabajar las competencias genéricas en las asignaturas: La comunicación eficaz oral y escrita <http://s2ice.upc.es/documents/ees/191/frameset.html>
- (5) Recurs COMComunicar desenvolupat pel Servei de Llengües i Terminologia (SLT) de la Universitat Politècnica de Catalunya < <http://www.upc.edu/slt/comcomunicar/>>
- (6) Delgado, A.M^a & Oliver, R.(2006): L'avaluació continuada en un nou escenari docent. Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento, Vol.3(1), pg.6.